

Regeringskansliet
i.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia:
filip.vestling@regeringskansliet.se
Diarienummer I2019/01809/E

Remiss 2019-06-25 I2019/01809/E

Remissvar över SOU 2019:30 Moderna tillståndsprocesser för elnät

1. Sammanfattande slutsatser

Ellevio AB (publ) (Ellevio) äger, driver och utvecklar regionala och lokala elnät i Sverige. Våra kunder finns på Västkusten, i Mellansverige och i Stockholmsområdet. Utöver våra fyra lokalnätsområden äger vi cirka 6 500 km regionnät, i Stockholm och på landsbygden.

Ellevio anser att utredningen föreslår flera bra steg som förenklar och moderniserar koncessionsprövningen, även om vår bedömning är att den tyvärr inte kommer att få någon större påverkan på ledtiderna för tillståndsprövningarna framgent.

Ellevio har lämnat synpunkter till Energiföretagen Sverige (Energiföretagen) och har genom det bidragit till branschorganisationens yttrande rörande kapitel 4-6 i utredningen. Vi stödjer helt och hållet det som Energiföretagen skriver och har valt att inte upprepa det som redan läggs fram av branschorganisationen.

Därjämte har vi kompletterande synpunkter på vissa av förslagen, vilket framgår nedan.

2. Inledning

Ellevio ser en spännande framtid med ett energisystem i stor förändring. Klimatomställningen kräver omfattande satsningar på elnäten. Elnäten är en möjliggörare för att uppnå de ambitiösa målsättningar som fastställdes i Energiöverenskommelsen 2016, däribland en 100 procent förnybar elproduktion år 2040 samt att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Det innebär att elnätsbranschen står inför många utmaningar för att möjliggöra omställningen av energisystemet mot mer decentraliserad förnybar produktion och ökad efterfrågefleksibilitet.

Även användningen av el förändras. Samhället blir alltmer digitaliserat, elektrifierat och beroende av konstant, säker elförsörjning. Idag används el till det mesta, i allt från de dagliga aktiviteterna i hemmet, på arbetet och i fritidsaktiviteter, till livräddande samhällstjänster. Det digitaliserade samhället ställer allt högre krav på leveranssäkerhet, överallt i landet, och vi behöver därför säkerställa att vi har moderna, flexibla, smarta elnät som möter behoven.

Utöver dessa trender ser vi även en fortsatt urbaniseringstrend. Stockholm Göteborg, Malmö och Uppsala fortsätter växa medan befolkningstrenden på landsbygden och i mindre orter på många håll är negativ. Exempelvis väntas Storstockholm ha cirka 2,6 miljoner invånare år 2030, att jämföra med 1,3 miljoner invånare i början av sextiotalet. Det ställer nya krav på kapacitet och effekt i städerna när stamnät och regionnät ska möjliggöra den väntade befolkningstillväxten, produktion av nya bostäder, tillräcklig infrastruktur och företagsetableringar tillsammans med elektrifiering av nya samhällssektorer. För att möjliggöra de stora infrastrukturprojekt som behövs måste elnäten byggas ut och byggas om.

De svenska elnäten byggdes ut kraftigt på 1970-talet i spåren av bland annat oljekrisen och är på många andra håll gamla och behöver bytas ut. För att minska risken för elavbrott vid oväder behöver luftledningarna i lokalnätet omvandlas till kabel i mark. Vidare, för att kunna skapa ett så kallat smart nät som kan hantera den ökade mängden förnyelsebar elproduktion och en mer flexibel elanvändning behöver många nya tekniska och uppkopplade komponenter integreras i elnätssystemet. Sammantaget gör detta att elnätet är i behov av stora investeringar, vilket är nödvändigt för att Sverige ska kunna nå de uppsatta klimatmålen utan att för den sakens skull förlora positionen som en av världens starkaste välfärdsnationer. En sådan framtid kräver stabila välutbyggda och smarta elnät.

Utän stabila, välutbyggda och smarta elnät kommer Sverige inte att kunna utnyttja digitaliseringens möjligheter, elektrifiera transportsektorn och industrin eller bygga hållbara städer och en smart landsbygd i den utsträckning som krävs.

Ellevio anser att det kommer krävas stora förändringar för att påtagligt förkorta tiderna för tillståndsprocesserna. Bland annat bör följande utredas:

1. Hur kan Energimarknadsinspektionens (Ei) handläggningstid effektiviseras ytterligare utöver de förslag som ges i utredningen?
2. Hur kan markåtkomstprocessen effektiviseras?
  - Ei borde, när det gäller nätkoncession för linje, även hantera de uppgifter som Lantmäteriet utför om markfrågor.
  - Om markåtkomstfrågorna behålls hos Lantmäteriet borde frågan om tidsvinsten med att ge linjekoncessionerna förtur utredas.
3. Finns det när det gäller domstolsprocessen, möjlighet att ge samhällskritiska ärenden förtur eller att begränsa antalet tillfällen för yttrande?

3. Specifika synpunkter på respektive kapitel

Kap 5 Översyn av prövningsordningen för elledningar

5.5.1 Länsstyrelsen bör få besluta om markåtkomst

Ellevio önskar göra en komplettering till Energiföretagens yttrande avseende utredningens förslag om att Länsstyrelsen bör få besluta om markåtkomst (avsnitt 5.5.1).

Förslaget innebär att det i ellagen förs in en bestämmelse att länsstyrelsen ska kunna ge markåtkomst till en fastighet för att kunna undersöka ledningens påverkan och för detaljprojektering.

Möjligheten finns redan idag genom 7 kap 6 § expropriationslagen (1972:719). Av erfarenhet vet vi att det är en besvärlig och tidskrävande process, då beslutet går att överklaga. Detta framgår inte av utredningen. Därför har vi svårt att se vilken praktisk förändring detta medför. En bättre lösning skulle vara om Lantmäteriet alternativt Ei istället prövade frågan om tillträde för förundersökning

Det finns flera fördelar med att låta en myndighet som redan handlägger ärendet göra detta. Det bästa vore att låta Lantmäteriet hantera detta och att man då införde denna bestämmelse i ledningsrättslagen. Då skulle denna möjlighet inte bara begränsas till elledningar utan även gälla alla typer av ledningar som omfattas av ledningsrättslagen.

En annan fördel med att låta Lantmäteriet besluta om tillträde för markundersökning är att många delar av den handläggningen skulle kunna användas i den framtida ledningsrättshandläggningen. Det kan handla om

upprättande av sakägarförteckning, framställande av kartor m.m. på så sätt skulle den totala handlägningsprocessen bli mer effektivt.

Lantmäteriet har även helhetskompetensen att driva dessa frågor. Istället för att frågan om tillträde hanteras av länsstyrelsen och frågan om ersättning av mark- och miljödomstolen så är det bättre att Lantmäteriet som redan har den kompetensen gör det. Dessutom är det Lantmäteriet som ska handlägga resten av ledningsrättsförrättningen.

I andra hand skulle denna fråga kunna meddelas av Ei. Även där finns fördelen med att frågan hamnar hos en myndighet som redan handlägger ärendet. Däremot finns inte kompetensen inom Ei att driva ersättningsfrågan. Den frågan skulle då istället hamna hos mark- och miljödomstolen på samma sätt som idag. I det fallet skulle även tillträdet begränsas till enbart elledningar och inte ledningar av annat slag. Ett tillägg till detta alternativ skulle även vara att laga kraftvunnet koncessionsbeslut automatiskt skulle innebära tillträde för markundersökning.

Det vore även bra om man kunde specificeras vilka åtgärder som får vidtas inom berörda fastigheter med stöd av ett beslut om tillträde för markundersökning m.m.

Vi har även tagit del av E.ON:s remissvar där vi stödjer övriga delar i deras svar.

5.5.2 Vissa arbeten och undersökningar är inte byggande av ledning

Vi stödjer förslaget att tydliggöra i ellagen att arbeten och undersökningar som syftar till att definiera var ledningen ska byggas och vilken påverkan den får på miljön, inte innebär byggande av ledningen. Det kommer medföra att nätägare kan detaljprojektera ledningssträckningen på ett tidigare stadium än vad som tillåts idag.

5.5.3 Ledningsrättsförrättningen bör delvis kunna inledas tidigare

Vi är mycket positiva till att vissa delar av ledningsrättsförrättningen ska kunna påbörjas innan koncession beviljats. Vi har förhoppningar om att detta kan få effekt på den totala ledtiden. Förslaget att det ska föregås av ett medgivande av Ei ser vi dock som ett extra led som enbart gör tillståndsprocessen ineffektiv i form av tids- och resursåtgång. Ledningsrättslagen borde istället ändras så att det blir möjligt att ansöka om att få påbörja vissa givna moment i ledningsrättsförrättningen utan ett medgivande från Ei. 17 § ledningsrättslagen behöver därför ändras så att bisatsen om medgivande plockas bort och att det istället framgår att förberedande arbetsmoment som inte innefattar markägarkontakter får påbörjas innan koncession erhållits. Utredningen resonerar på likande sätt på s. 177 och vi ser gärna att detta resonemang utvecklas ytterligare så att Lantmäteriet får tydliga ramar att fatta beslut inom. En sådan ordning skapar också förutsebarhet för alla inblandade.

Om kravet på medgivande tas bort helt medföljer en risk för kostnader för eventuellt onödigt nedlagt arbete, i de fåtal fall en koncessionsansökan avslås. Denna risk står nätägaren för redan idag.

Om lagstiftaren ändå väljer utredningens förslag till skrivelse i 17 § ledningsrättslagen är det av största vikt att det tydligt framgår i den kommande propositionen att ändringen avser att lätta på tidigare restriktivitet kring användningen av bestämmelsen samt att beslutets överklagbarhet ses över och med fördel tas bort helt. Om Eis beslut enligt 17 § går att överklaga urholkas nämligen själva syftet med bestämmelsen i form av utebliven tidsvinst. Att en sakägare berövas rätten att överklaga ett sådant beslut kommer inte heller medföra några rättsförluster i sak eftersom beslutet endast tillåter att förrättningen inleds i väl valda delar. Det innebär också att nätägaren inte heller kommer kunna överklaga exempelvis ett avslagsbeslut, men tiden ett överklagande tar riskerar ändå att äta upp den eventuella tidsvinst som en förtida inledning av ledningsrättsförrättningen skulle medföra.

Ett betydligt vassare förslag som skulle bespara ännu mera tid för samtliga parter är att Ei inom ramen för koncessionsbeslutet även fatta beslut om ledningsrätt och tillträde enligt ledningsrättslagen. Det förslaget skulle innebära att man spar in ett myndighetsbeslut och att det endast blir Ei som sätter sig in i prövningen av ärendet. Detta förutsätter att Ei tillförs kompetens för att klara en sådan prövning. Övriga beslut som ersättningar m.m. bör fortsättningsvis genomföras av Lantmäteriet.

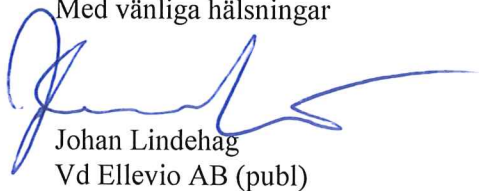
Kap 7 Ändrade regler för samredovisning

Ellevio anser att utredningens förslag om ändrade regler för samredovisning är mycket bra och vi stödjer utredningens förslag att kravet på geografisk närhet bör tas bort. Kravet på geografisk närhet fyller inte längre något egentligt syfte.

Kap 8 Studie av om nätnivåerna bör ändras

Ellevio anser att utredningens studie av om nätnivåernas bör ändras är mycket bra och vi stödjer utredningens bedömning att nuvarande nätnivåer behålls tills vidare.

Med vänliga hälsningar

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Johan Lindehag', with a long horizontal flourish extending to the right.

Johan Lindehag
Vd Ellevio AB (publ)